

II

(Valmistavat säädökset)

TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi selvityksen lopullisuudesta ja vakuuksista"

(97/C 56/01)

Neuvosto päätti 21. kesäkuuta 1996 perustamissopimuksen 100 a artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut talous-, raha- ja valuutta-asiain jaosto antoi lausuntonsa 16. lokakuuta 1996. Esittelijänä oli Roy Donovan.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi pitämässään 339. täysistunnossa (lokakuun 31. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. (Kansallisten ja etenkin kansainvälisten) maksutoimitusten määrä kasvaa jatkuvasti teknologisten uudistusten ansiosta. On perustettu nettoutusjärjestelmiä. Rahoituslaitosten välillä liikkuvien rahasummien kasvu ja vaihdon nopeus sisältävät kasvavan riskin. Mitä tehdään maksukyvyttömyystapauksessa tai silloin, kun joku osallisista tekee konkurssin? Missä vaiheessa maksutoimitus on lopullinen? Millainen on vaikutus vakuuksiin, joilla taataan osallistuminen maksujärjestelyyn, esim. yhteisvastuu tappiosta konkurssitapauksessa ja erityisesti nettoutusjärjestelmän puitteissa, silloin kun vakuudet antaneen laitoksen maksukyvyttömyys on johtanut oikeustoimiin?

2. Näiden maksujärjestelmien monimutkaisuus, siirrettävät rahasummat, nettoutusjärjestelmien avoimuuden puute koskien tietyn osallisen velkaantumista tietynä hetkenä ovat luonteeltaan sellaisia, että G10-maiden keskuspankkien pääjohtajille toimitetussa "Lamfalussin kertomuksessa"⁽¹⁾ puhutaan "järjestelmäriskeistä" eli dominovaikutuksesta, joka ajaisi koko järjestelmän toisiaan seuraaviin maksukyvyttömyysta-

pauksiin ja romahduttaisi rahoitusmarkkinat, mikäli velvoitteet olisi muunnettava netosta brutoksi.

3. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on minimoida nämä riskit jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisella, jolloin voidaan taata:

- nettoutussopimusten lainvoimaisuus ja sitovuus suhteessa kaikkiin rahoittajiin maksukyvyttömyystapauksessa;
- sellaisten vakuuksien perittävyys, jotka on annettu maksujärjestelmään osallistumisen yhteydessä;
- sellaisten vakuuksien perittävyys, jotka on annettu rahapoliittisessa tarkoituksessa ja siten tulevan Euroopan keskuspankin rahapolitiikan lainsäädäntökehityksen edistämiseksi.

3.1. Direktiivin on tarkoitus myös helpottaa jäsenvaltioiden pankkijärjestelmien yhdentämistä ja valmistella Emun kolmatta vaihetta. Sillä pyritään lisäksi poistamaan sisämarkkinoiden maksuesteet, jolloin rajanylittävistä maksujärjestelyistä tulisi entistä tehokkaampia ja kannattavampia.

⁽¹⁾ Kertomus G10-maiden keskuspankkien välisistä järjestelyistä, Kansainvälinen järjestelypankki, Basel, marraskuu 1990.

4. On korostettava, että kyseessä on direktiiviluonnos. Komissio ei pyri täysin yhdenmukaiseen lainsäädäntöön, vaan tiettyjen tavoitteiden toteuttamiseen. Näitä tavoitteita ovat:

- Maksujen nettoutuksen lainvoimaisuus on tunnustettava kaikilla asianosaisilla oikeudenkäytön aloilla ja sen vaikutusten on oltava sitovia kolmansille osapuolille;
- Kaikkien maksujärjestelmän sääntöjen mukaisesti tehtyjen maksumääräysten tulee olla peruuttamattomia;
- Mahdolliset maksukyvyttömyysmenettelyt eivät saa vaikuttaa takautuvasti nettoutusjärjestelmissä mukana olevien oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Maksukyvyttömyyttä koskeva lainsäädäntö on määriteltävä selkeästi niiltä osin, kun se koskee oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka johtuvat suorasta osallistumisesta maksujärjestelmään silloin, kun järjestelmään osallistuvaa vastaan ryhdytään maksukyvyttömyydestä johtuviin toimiin;
- Maksuvaikeuksiin joutuneen osapuolen vakuudet on suojattava hänen kotivaltionsa maksukyvyttömyyslainsäädännön vaikutuksilta.

5. Talous- ja sosiaalikomitea suhtautuu direktiiviehdotukseen myönteisesti, koska se on merkittävä tekijä sisämarkkinoiden toiminnalle valmisteltaessa Emun kolmatta vaihetta, mutta myös – ja ennen kaikkea – siksi, että EU:n maksujärjestelmä on tärkeä taloudellisen vakauden ja siten myös työllisyyden kannalta.

6. Komitea ehdottaa direktiiviehdotukseen seuraavia muutoksia.

6.1. Koska maksujärjestelmät ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät ovat usein sidoksissa toisiinsa, ensiksi mainittujen osalta ei ole suositeltavaa määrätä nettoutuksen täytäntöönpanosta, takautumattomuudesta ja maksujen lopullisuudesta, jos samalla ei määrätä vastaavanlaista suojaa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmille.

Direktiivin sovellusala tulisi näin ollen laajentaa tarvittaessa niin, että se kattaa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät erityisesti silloin, kun on kysymys ”nollatunnin” säännöstä, takautuvuudesta ja peruuttamattomuudesta/lopullisuudesta.

6.2. 1 artiklan sanamuoto tulisi olla: ”minä tahansa valuuttana, myös ecuina ja euroina”.

6.3. 2 artiklan a kohtaan tulisi sisällyttää myös maksujärjestelmään välillisesti osallistuvat, sillä muuten suojaukseen jää aukkoja sen vuoksi, että järjestelmän ulkopuolelle jäävät muuten tietyt suhdetasot, esim. kirjeenvaihtajapankkien ja välillisten osallistujien keskinäisyydet, toisin sanoen ”jäsenyys” tai ”epäsuora” osallistuminen maksujärjestelmiin.

6.4. 2 artiklan b kohta voidaan poistaa yllä 2 artiklan a kohtaan ehdotetun muutoksen seurauksena.

6.5. 2 artiklan l kohdan ”vakuuden” määrittäminen pitäisi kattaa kaikki oikeustekniikat, joihin voidaan käytännössä turvautua maksu- ja selvitysjärjestelmien toiminnan yhteydessä.

6.6. Poistetaan maininta ”suoraan” 3 artiklasta 7 artiklaan. Maininta ei ole enää tarpeen 2 artiklan a kohtaan esitetyn muutoksen johdosta.

6.7. Mitä tulee 5, 6 ja 7 artiklaan, voidaan todeta, että kolmannen maan luottolaitoksen Euroopan unionissa sijaitseva sivukonttori on luottolaitos yhteisön lainsäädännön tarkoittamassa merkityksessä. Komission olisi ryhdyttävä tarvittaviin toimiin sen takaamiseksi, että 5 ja 6 artiklaa voitaisiin soveltaa näihin sivukonttoreihin sen kolmannen maan maksukyvyttömyyslainsäädännön huomioon ottaen, jossa kyseisen luottolaitoksen pääkonttori sijaitsee.

6.7.1. Talouden kansainvälistymisen myötä niiden EU:n ulkopuolisten luottolaitosten, joilla ei ole sivukonttoria yhteisössä, tulisi voida osallistua yhteisön maksujärjestelmiin ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmiin sellaisten sopimusten pohjalta, jotka ohjaavat 5, 6 ja 7 artiklan määräysten soveltamista.

6.8. Tekstiä pitäisi tarkistaa 7 artiklassa siten, että siinä heijastuisi yllä ehdotettu muutos ”vakuuden” määrittäykseen 2 artiklan l kohdassa. Vakuuden antamista koskevien termien käytössä ei ole otettu huomioon niiden oikeustekniikoiden laajaa valikoimaa, joita voidaan käyttää kyseisten vakuuksien yhteydessä.

7. Komitea ehdottaa, että komissio tutkii kansainvälisten instituutioiden puitteissa, kuinka järjestelmäriskkejä voidaan torjua maailmanlaajuisesti.

Bryssel, 31. lokakuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Tom JENKINS